

Εκπαιδευτικός Οδηγός
Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ
προστατεύει
τα άγρια ζώα!

Παιδαγωγική Ομάδα Σχεδιασμού
Αλέξανδρος Καραμανλίδης, Δρ. Βιολογίας - Διαχειριστής ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ
Χαρούλα Κρομυάδου, Φιλόλογος - Παιδαγωγός (MSc) -
Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ
Κωνσταντία Λιούζα,
Φιλόλογος - Παιδαγωγός (MSc), Συνεργάτης ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Γραφιστική επιμέλεια
Άρια - Αγγελική Μπουσουλέγκα, ARBOUS Studio

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είναι μη κυβερνητική και μη κερδοσκοπική περιβαλλοντική οργάνωση, που ιδρύθηκε το 1992 με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας. Υλοποιεί δράσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, που σχετίζονται με την έρευνα και την προστασία των άγριων ζώων και των οικοσυστημάτων τους. Επιδιώκει, επίσης, να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες και τα παιδιά μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις ενημέρωσης και εθελοντισμού.

Επικοινωνία:

Αετός, 53075, Φλώρινα | Τ. 23860 41500 | arcturos@arcturos.gr

Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης:

education@arcturos.gr, hkromiadou@arcturos.gr

Ιστοσελίδα:

www.arcturos.gr

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης:

«Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα!»

Το Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση με τίτλο «Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα!» αναφέρεται στο έργο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ για την προστασία της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος, εστιάζοντας σε δύο προστατευόμενα είδη, την αρκούδα και τον λύκο. Απευθύνεται σε παιδιά Νηπιαγωγείου και Δημοτικού με διαφοροποιημένο εκπαιδευτικό υλικό ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα.

Σκοπός

Ο σχεδιασμός του προγράμματος έχει ως κύριο σκοπό την ενημέρωση των παιδιών για το έργο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, την ευαισθητοποίηση για ζητήματα προστασίας της βιοποικιλότητας, καθώς και την καλλιέργεια φιλοπεριβαλλοντικής συμπεριφοράς.

Εκπαιδευτικό υλικό

Το πρόγραμμα συγκροτείται από την παρακάτω ακολουθία δραστηριοτήτων, οι οποίες διαφοροποιούνται με βάση το περιεχόμενό τους για την αρκούδα ή τον λύκο.

Με κεντρική θεματική την **αρκούδα**:

- Δραστηριότητα προετοιμασίας: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»
 - Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας
- Μουσικοκινητική δραστηριότητα: «Αρκούδα ορεινή» (τραγούδι-βίντεο)
 - Διαδραστική παρουσίαση: «Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Με κεντρική θεματική τον **λύκο**:

- Δραστηριότητα προετοιμασίας: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»
 - Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου
- Διαδραστική παρουσίαση: «Συνέντευξη με έναν λύκο»
- Διαδραστική παρουσίαση: «Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Εκπαιδευτικό υλικό

Επιπλέον, στο εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνονται συνοδευτικές δραστηριότητες με τη μορφή **φύλλων εργασίας**, ώστε οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη δυνατότητα αξιοποίησής τους είτε κατά την προετοιμασία της ομάδας των παιδιών είτε για επέκταση μετά την υλοποίηση του προγράμματος από την **Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ**. Οδηγίες για την υλοποίησή τους υπάρχουν στο παρόν υποστηρικτικό υλικό για τον/την εκπαιδευτικό.

Η ακολουθία των δραστηριοτήτων είναι συγκεκριμένη και έχει σχεδιαστεί έτσι, ώστε τα παιδιά να εισάγονται ομαλά στο θέμα με μια πρώτη γνωριμία με τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ και να περιηγούνται στο **Κέντρο Προστασίας Αρκούδας** ή στο **Κέντρο Προστασίας Λύκου** (αναλόγως της θεματικής που έχει επιλεγεί) μαθαίνοντας περισσότερα για το έργο της οργάνωσης. Στη συνέχεια, εμβαθύνουν στη γνώση με παιγνιώδεις δραστηριότητες που προσφέρουν στοιχεία για το είδος της αρκούδας ή του λύκου, όπως το τραγούδι «Αρκούδα ορεινή» ή η «Συνέντευξη με έναν λύκο».

Τέλος, ως επέκταση του προγράμματος, συζητούν για την προστασία και τη φροντίδα της άγριας πανίδας με αφορμή την περίπτωση ενός ζώου που έχει διασωθεί από τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ, όπως ο Γιωργάκης ή η Τζένη.

Διάρκεια – Υλοποίηση

Η διάρκεια του προγράμματος έχει ευελιξία, καθώς μπορεί να προσαρμοστεί σε **1 ή 2 διδακτικές ώρες**, αναλόγως των αναγκών και της διαθεσιμότητας στο σχολικό πρόγραμμα. Υλοποιείται εντός του ωρολόγιου προγράμματος είτε δια ζώσης είτε εξ αποστάσεως **χωρίς οικονομική επιβάρυνση**.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι γνωστικά αλλά και αξιακά, καθώς επικεντρώνονται, σύμφωνα και με τον σκοπό του εκπαιδευτικού προγράμματος, στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση, αλλά επεκτείνονται και στη συμμετοχή και την ανάληψη δράσης για την επίλυση προβλημάτων.

Έτσι, με την ολοκλήρωση του προγράμματος οι μαθητές και οι μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζουν βασικά στοιχεία βιολογίας και οικολογίας για το είδος της αρκούδας ή του λύκου αντίστοιχα.
- Να εντοπίζουν τους κινδύνους και τους παράγοντες επιβίωσης ενός άγριου ζώου, όπως η αρκούδα ή ο λύκος.
- Να προσδιορίζουν τις ανθρώπινες παρεμβάσεις για την προστασία του είδους.
- Να σέβονται την άγρια πανίδα και να εκτιμούν τη σημασία της στη βιοποικιλότητα του τόπου τους, αναλαμβάνοντας δράση υπέρ του περιβάλλοντος.

Διδακτική προσέγγιση

Οι παιδαγωγικές αρχές της διδακτικής προσέγγισης που υιοθετείται στο παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα έχουν έρεισμα σε σύγχρονες θεωρίες διδασκαλίας και μάθησης, όπως η βιωματική και συνεργατική μάθηση, η κριτική σκέψη και η επίλυση προβλημάτων, καθώς και στις αξίες της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, όπως αυτές υιοθετούνται από την UNESCO και τα Ηνωμένα Έθνη στο πλαίσιο για την «[Εκπαίδευση και Αειφόρο Ανάπτυξη για το 2030](#)».

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού υλικού οργανώνεται διεπιστημονικά και διαθεματικά, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά ζητήματα τοπικής και εθνικής εμβέλειας. Έχει σχεδιαστεί έτσι, ώστε να προβάλλει σύγχρονες και επιστημονικά ακριβείς γνώσεις με παιδαγωγικά κατάλληλο τρόπο αναπλαισιώνοντας τον επιστημονικό λόγο σύμφωνα με το ηλικιακό και αναπτυξιακό επίπεδο του μαθητικού πληθυσμού, στον οποίο απευθύνεται. Τα κείμενα των παρουσιάσεων είναι πολυτροπικά, συνδυάζοντας αφήγηση, διάλογο, εικόνα, βίντεο, κόμικ και animation, ενώ στον παρόντα Οδηγό παρατίθεται και επιπλέον πολυτροπικό υλικό για την κάθε θεματική ενότητα (αρκούδα, λύκος). Η παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού κατά την υλοποίηση γίνεται με παραστατικότητα, μίμηση και παιγνιώδη τρόπο από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Οι παρουσιάσεις είναι διαδραστικές, επιτρέποντας την ενεργό εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία απόκτησης της γνώσης. Τέλος, οι συνοδευτικές δραστηριότητες προετοιμασίας ή επέκτασης είναι φιλικά σχεδιασμένες για παιδιά και προσαρμόσιμες, λαμβάνοντας υπόψη τις δεξιότητες που έχουν αναπτύξει σε κάθε ηλικιακή ομάδα.

Σύνδεση με τα Προγράμματα Σπουδών

Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνάδει με τα Προγράμματα Σπουδών (ΠΣ) και συμβάλλει στον εμπλουτισμό των σκοπών, στόχων και προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που τίθενται. Τα ζητήματα προστασίας της βιοποικιλότητας και φροντίδας του φυσικού περιβάλλοντος στο πλαίσιο των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης έχουν οριζόντια παρουσία στα ΠΣ της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε όλα τα μαθησιακά πεδία ή γνωστικά αντικείμενα, σύμφωνα και με το ΠΣ «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη», Α/βάθμια – Β/θμια (ΦΕΚ2820Β, 6/06/2022).

Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος οργανώνεται με βάση τον περιβαλλοντικό εγγραμματισμό, ωστόσο βρίσκεται σε άμεση σχέση με άλλους εγγραμματισμούς, όπως ο επιστημονικός, ο κοινωνικός και ο γλωσσικός, οι οποίοι διαπερνούν όλα τα ΠΣ. Για παράδειγμα, σύμφωνα με **το Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση (2022)** στις θεματικές ενότητες των Φυσικών Επιστημών αλλά και των Κοινωνικών Επιστημών αναφέρεται **η σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον**. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο του επιστημονικού γραμματισμού επιδιώκεται, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη **υπεύθυνης στάσης και δράσης για την προστασία της ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος**.

Εν συντομία, σε ό,τι αφορά τη θεματολογία (θεματικά πεδία/θεματικές ενότητες) των τάξεων του Δημοτικού και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, η **απώλεια της βιοποικιλότητας αναφέρεται στην Α' τάξη** (τοπική πανίδα, παράγοντες διατάραξης των σχέσεων αλληλεξάρτησης, σημασία ανθρώπινης παρέμβασης στην επιβίωση ενός είδους) και στη **Β' τάξη** (απειλούμενα είδη στο τοπικό οικοσύστημα, μέτρα προστασίας και οργανώσεις για ζώα που απειλούνται με εξαφάνιση), καθώς και στις μεγαλύτερες τάξεις, όπως η **Ε' και η ΣΤ' τάξη** (εθνικά πάρκα, προστατευόμενες περιοχές, ποικιλότητα ειδών, εξαφανίσεις ειδών, κλιματική αλλαγή).

Παιδαγωγική καταλληλότητα

Οι δραστηριότητες είναι αναπτυξιακά κατάλληλες για τα **παιδιά Νηπιαγωγείου ή Δημοτικού** και διαφοροποιούνται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται, συχνά κατόπιν συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς **Γενικής και Ειδικής Εκπαίδευσης**. Οι παιδαγωγοί λαμβάνουν υπόψη τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά των παιδιών, τις πιθανές ειδικές εκπαιδευτικές τους ανάγκες και το πολιτισμικό υπόβαθρο. Έτσι, προσαρμόζουν αναλόγως το λεξιλόγιο και τις έννοιες του εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και τις επιμέρους απαιτήσεις της κάθε δραστηριότητας, ώστε το πρόγραμμα να είναι συμπεριληπτικό και κατάλληλο για την ηλικία και το αναπτυξιακό επίπεδο.

Αξιολόγηση προγράμματος

Η ανατροφοδότηση και η αξιολόγηση είναι απαραίτητη διαδικασία για την περαιτέρω βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου. Συνεπώς, και το παρόν Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης προβλέπει τη διαδικασία αποτίμησης και συνοδεύεται από ένα εργαλείο αξιολόγησης με τη μορφή ερωτηματολογίου, το οποίο συμπληρώνεται από τους/τις εκπαιδευτικούς του σχολείου μετά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος. Το ερωτηματολόγιο είναι διαθέσιμο διαδικτυακά στον σύνδεσμο <https://forms.gle/eUrdbA15fvozuiQd8>. Είναι σύντομο και φιλικό προς τους/τις εκπαιδευτικούς και αξιολογεί τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τη διδακτική προσέγγιση, το εκπαιδευτικό υλικό και τη σύνδεση με τα ΠΣ. Επιπλέον, ενθαρρύνεται η απευθείας ανατροφοδότηση με σχόλια ή έργα των παιδιών (ζωγραφιές, δραστηριότητες) που μπορούν να αποστέλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: education@arcturos.gr.

«Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα!»

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα προετοιμασίας

Παρουσίαση: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»

Δραστηριότητα προετοιμασίας

Παρουσίαση: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»

Περιγραφή: Η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι κατάλληλη για την προετοιμασία της ομάδας των παιδιών και προτείνεται να υλοποιηθεί από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης πριν την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Εναλλακτικά, μπορεί να πραγματοποιηθεί ως εισαγωγική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος στην τάξη.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν για την ιστορία και το αντικείμενο της περιβαλλοντικής οργάνωσης ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Διαδικασία υλοποίησης: Ο/η παιδαγωγός παρουσιάζει τον μύθο της Καλλιστώς και του Δία, από τον οποίο προέρχεται το όνομα ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και σημαίνει «ο φύλακας της αρκούδας». Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η σύνδεση του ονόματος της οργάνωσης με τον αρχικό της σκοπό, την προστασία της αρκούδας, και πλέον με την προστασία της βιοποικιλότητας και της άγριας ζωής. Για τη δραστηριότητα, αξιοποιείται η παρουσίαση «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;».

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα προετοιμασίας

Παρουσίαση: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»

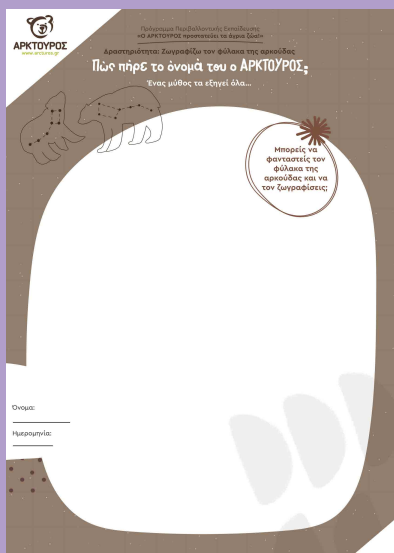
Συνοδευτική δραστηριότητα:

Ζωγραφίζω τον φύλακα της αρκούδας

 Η δραστηριότητα προτείνεται για **παιδιά Νηπιαγωγείου**

και Α΄ - Β΄ Δημοτικού.

Με αφορμή τον μύθο, ζητείται από τα παιδιά να φανταστούν τον **Αρκτούρο**, δηλαδή τον φύλακα της αρκούδας, και να τον αποτυπώσουν ζωγραφίζοντάς τον όπως τον φαντάζονται και με όποια χαρακτηριστικά επιθυμούν.

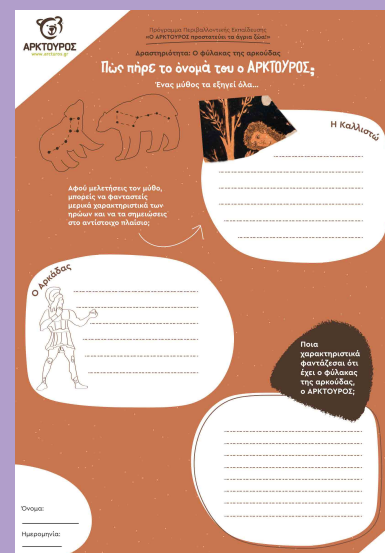
Συνοδευτική δραστηριότητα:

Ο φύλακας της αρκούδας

 Η δραστηριότητα προτείνεται για

παιδιά Γ΄ - ΣΤ΄ Δημοτικού.

Με αφορμή τον μύθο, ζητείται από τα παιδιά να σημειώσουν λέξεις και φράσεις που περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της **Καλλιστώ** και του **Αρκάδα**, αλλά να φανταστούν και τα χαρακτηριστικά που θα είχε ο φύλακας της αρκούδας, ο **Αρκτούρος**.

Δραστηριότητα προετοιμασίας

Παρουσίαση: «Πώς πήρε το όνομά του ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ;»

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΠΗΓΕΣ

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Ο ΜΥΘΟΣ: Η ιστορία του Αρκτούρου.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ: 1^{ος} Γρίφος: «Ψηλά τα χέρια!» – ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: «Το μυστήριο της μικρής αρκούδας».

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Στα ίχνη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Σιωπηλό Δάσος – TV Spot.

Τηλεοπτικό σποτ "20 χρόνια ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ"
arcturos spot 2008

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Άγρια Ζωή Κομμάτι της Ζωής Μας

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία της καφέ αρκούδας και τις σχετικές δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο – Διαδικασία υλοποίησης: Μέσα από μια εικονική ξενάγηση τα παιδιά μεταφέρονται στο μαγευτικό Νυμφαίο και στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Παρουσιάζονται οι δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ για την αντιμετώπιση της αιχμαλωσίας και την εξασφάλιση της ευζωίας του πολύτιμου αυτού θηλαστικού για την ελληνική βιοποικιλότητα. Παράλληλα, τα παιδιά μαθαίνουν για τη βιολογία της αρκούδας και την καθημερινότητά της. Για τη δραστηριότητα, αξιοποιείται η παρουσίαση «Κέντρο Προστασίας Αρκούδας» και υλοποιείται από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Ο/η παιδαγωγός ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των παιδιών με ερωτήσεις.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας

Συνοδευτική δραστηριότητα:

«Πες μια ιστορία!»

Η δραστηριότητα αυτή προτείνεται **για παιδιά Νηπιαγωγείου και παιδιά των πρώτων τάξεων του Δημοτικού**. Ωστόσο, μπορεί με κατάλληλη προσαρμογή να υλοποιηθεί και σε παιδιά μεγαλύτερων τάξεων Δημοτικού, ως μικρό σχέδιο εργασίας, αξιοποιώντας τις πληροφορίες από την ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

Ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να παρατηρήσουν τις εικόνες και να αφηγηθούν μια ιστορία. Τα παιδιά μπορούν να εμπλουτίσουν την αφήγησή τους λαμβάνοντας υπόψη τα ερεθίσματα και τις γνώσεις που έχουν αποκομίσει από το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος, καθώς, κατά την εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στοιχεία από τη ζωή των αρκούδων που φιλοξενούνται εκεί. Ωστόσο, μπορούν να προσθέσουν και όποια άλλα στοιχεία θέλουν με τη φαντασία τους ή να αντλήσουν επιπλέον πληροφορίες από την [ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ](#) αλλά και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ (δίνονται παρακάτω πηγές). Η δραστηριότητα προτείνεται να υλοποιηθεί σε μικρές ομάδες παιδιών. Τα παιδιά συζητούν μεταξύ τους και δημιουργούν την ιστορία της αρκούδας, που έχουν επιλέξει. Έπειτα, μπορούν να παρουσιάσουν τις ιστορίες σε όλη την τάξη.

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

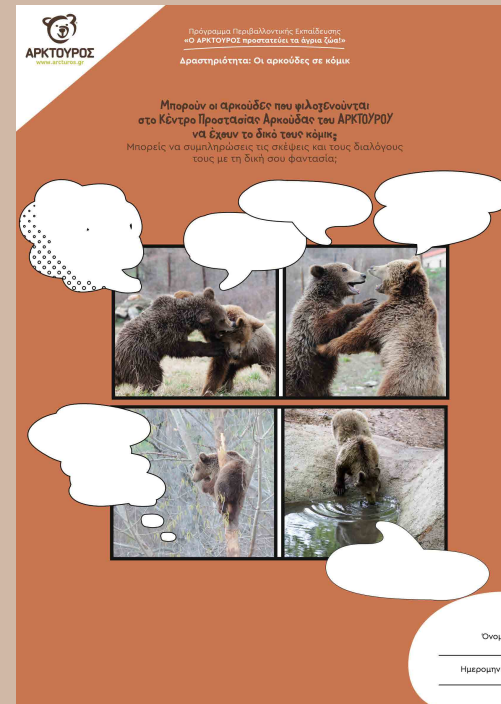
Εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας

Συνοδευτική δραστηριότητα:

«Οι αρκούδες σε κόμικ!»

Η δραστηριότητα προτείνεται για **παιδιά όλων των τάξεων του Δημοτικού**.

Τα κόμικ είναι αγαπημένη δραστηριότητα των παιδιών όλων των ηλικιών. Ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να παρατηρήσουν τις 2 πρώτες εικόνες και να δημιουργήσουν έναν διάλογο και στις επόμενες να γράψουν κάποια σκέψη.

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Αρκούδα ορεινή (βίντεο)
Ένα τραγούδι για την καφέ αρκούδα

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Αρκούδα ορεινή (βίντεο) Ένα τραγούδι για την καφέ αρκούδα

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να ψυχαγωγηθούν μέσω του τραγουδιού αλλά και να μάθουν βασικές πληροφορίες για την καφέ αρκούδα.

Για παιδιά: Προσχολικής ηλικίας και των πρώτων τάξεων του Δημοτικού

Περιεχόμενο – Διαδικασία υλοποίησης: Η «Αρκούδα ορεινή» είναι ένα χαρούμενο παιδικό τραγούδι με θέμα την καφέ αρκούδα και μέσα από τα κουπλέ δίνονται πληροφορίες: για τους βιοτόπους της, τον χειμέριο ύπνο, την οικολογία και τη διατροφή της. Στο ρεφρέν γίνεται λόγος για τις δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ για την καφέ αρκούδα. Για τη δραστηριότητα αξιοποιείται το βίντεο του τραγουδιού, το οποίο είναι διαθέσιμο και διαδικτυακά εδώ <https://youtu.be/Tg1yrs1WkSw> και υλοποιείται από την **Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ**. Ο/η παιδαγωγός ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των παιδιών τραγουδώντας όλοι μαζί και, ενδεχομένως, κάνοντας ορισμένες χαρακτηριστικές κινήσεις.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Αρκούδα ορεινή (βίντεο) Ένα τραγούδι για την καφέ αρκούδα

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Αρκούδα ορεινή»

Η δραστηριότητα αυτή προτείνεται για παιδιά **Νηπιαγωγείου**
και παιδιά των πρώτων τάξεων του Δημοτικού.

Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προβάλει το βίντεο, ώστε τα παιδιά να εξοικειωθούν με τους στίχους. Τα παιδιά οπτικοποιούν τους στίχους του τραγουδιού στο φύλλο εργασίας χρησιμοποιώντας τις εικόνες, τις οποίες μπορούν να κόψουν και να κολλήσουν στην κατάλληλη θέση. Τα παιδιά που έχουν την ικανότητα ανάγνωσης, μπορούν να διαβάσουν τους στίχους και να αντιστοιχίσουν την κάθε εικόνα κολλώντας τη στο κατάλληλο πλαίσιο. Ειδάλλως, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει την οδηγία να βάλουν στη σειρά τις εικόνες, σύμφωνα με το τραγούδι.

 ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ
www.arkturos.gr

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
«Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα»
Δραστηριότητα: Αρκούδα ορεινή

Μπορείς να ακούσεις το τραγούδι*
«Αρκούδα ορεινή» και να βάλεις στη
σειρά τις εικόνες;

Είμαι αρκούδα ορεινή
Αφήστε με να ζήσω εκεί

Τρέχω δίπλα στα ρυάκια
Σκαφαλώνω στα δέντρακια.

Κι όμα νιώσω απειλή
Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είν' εκεί

Σπίτα άγκυ το θουνό
και σκεπή τον ουρανό.

Τρώω μήλα με μανιά
Δε μ' αρέσει η φασαρία.

Κι όμα νιώσω απειλή
Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ είν' εκεί

Κι όταν έρχεται το κρύο
λέω στους φίλους μου «αντί».

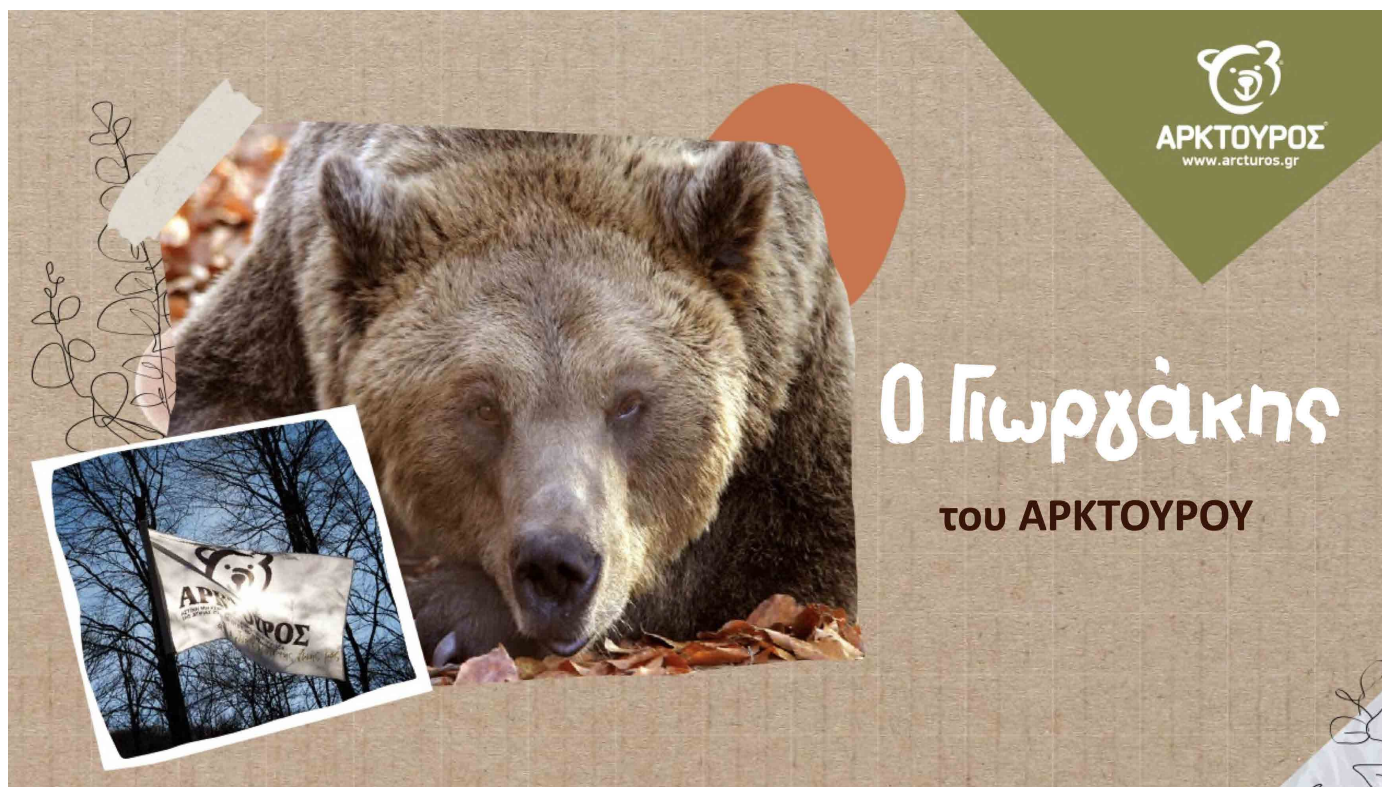
Σαν αρκούδα ροχαλίζω
κι ούτε που στριφογυρίζω.

Όνομα: _____
Ημερομηνία: _____

* Το τραγούδι «Αρκούδα ορεινή» είναι
βασισμένο στον ούνο του
https://www.youtube.com/watch?v=...

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ
Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να πληροφορηθούν για τις απειλές και τα μέτρα προστασίας της καφέ αρκούδας και να ευαισθητοποιηθούν μέσα από την ιστορία του Γιωργάκη.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο – Διαδικασία υλοποίησης: Ο/η παιδαγωγός παρουσιάζει την περίπτωση του Γιωργάκη, μιας αρκούδας-χορεύτριας, που τώρα ζει στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας στο Νυμφαίο. Εκεί ζει μαζί με άλλες αρκούδες που είναι πρώην αιχμάλωτες ή αρκούδες που δεν μπορούν να ζήσουν στη φύση. Ο Γιωργάκης διασώθηκε από τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ και τώρα είναι ο παππούς του Κέντρου. Ο/η παιδαγωγός αφηγείται την ιστορία και ταυτόχρονα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση ως προς το πώς πρέπει να φερόμαστε στα ζώα αλλά και σε κάθε άνθρωπο μεγάλο σε ηλικία. Για τη δραστηριότητα, αξιοποιείται η παρουσίαση «Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» και υλοποιείται από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ ή από τον/την εκπαιδευτικό ως επέκταση.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Οι συγκατόικοι του Γιωργάκη»

Η δραστηριότητα προτείνεται **για παιδιά Νηπιαγωγείου και Α΄ - Γ΄ Δημοτικού**. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει το υλικό του εκπαιδευτικού προγράμματος, αλλά και επιπλέον υλικό που μπορεί να βρει στην [ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ](#) και τις πηγές που δίνονται παρακάτω. Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν είτε ατομικά είτε ομαδικά. Σε παιδιά που δεν έχουν αναπτύξει ακόμα δεξιότητες γραφής, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει τη δραστηριότητα σε ομαδική, ώστε να υποστηρίξει τη γραφή. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν και τη φαντασία τους, για να δημιουργήσουν ένα (ή πολλά) προφίλ των συγκατοίκων του Γιωργάκη, συμπληρώνοντας τα πλαίσια με τις πληροφορίες που ζητούνται.

 Παιδαγωγικό Παιδαγωγικής Επιμόρφωσης
 «Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα»

Δραστηριότητα: Οι συγκατόικοι του Γιωργάκη

Μπορείς να δημιουργήσεις τα προφίλ των συγκατοίκων του Γιωργάκη χρησιμοποιώντας τη φαντασία σου αλλά και με όσα εγχαίσεις για τις αρκούδες του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ?

Τα ερωτήματα που είναι:

Αγαπημένα μου παιχνίδια:

Αγαπημένα μου φαγητά:

Ηλικία:

 Ύψος:

 Χρώμα ματιών:

 Χρώμα:

 Μήκος πατεριών:

Συναίχως με βρίσκω:

Όταν έρθω στο σπίτι μου είναι:

Όταν κοιμάμαι από τα παιχνίδια μου είναι:

Ο/Η καλύτερος/η φίλος/η μου είναι:

Μας μας είναι:

Όνομα:

 Ημερομηνία:

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

Ο Γιωργάκης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Οι συγκατοίκοι του Γιωργάκη και οι ιστορίες τους»

Η δραστηριότητα προτείνεται **για παιδιά Δ' - ΣΤ' Δημοτικού**. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει όλα τα υλικά του εκπαιδευτικού προγράμματος, αλλά και επιπλέον υλικό από την **ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ**. Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν είτε ατομικά είτε ομαδικά, να κάνουν τα ίδια αναζήτηση στοιχείων στην ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ και τις πηγές που δίνονται παρακάτω για τις ζωές των φιλοξενούμενων αρκούδων στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας, ακόμα και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, ώστε να δημιουργήσουν τις ιστορίες ζωής των συγκατοίκων του Γιωργάκη.

 Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
Οι ΑΡΚΤΟΥΡΟΙ προστατεύουν τα Άγρια Ζώα
Δραστηριότητα: Οι συγκατοίκοι του Γιωργάκη και οι ιστορίες τους

Μπορείς να δημιουργήσεις τις ιστορίες των συγκατοίκων του Γιωργάκη χρησιμοποιώντας τη φαντασία σου αλλά και με όσα έμαθες για τις αρκούδες του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ;

 Οι ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν:
Ποια ηλικία έχει; Έχει φίλους/ές; Τι τους αρέσει να κάνουν μαζί;
Πώς βρέθηκαν στο Κέντρο Προστασίας Αρκούδας του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ;
Ποιο είναι το αγαπημένο του/της παιχνίδι; / φαγητό; / μέρος;

Η Γιωργάκη είναι η αγαπημένη φίλη του Γιωργάκη!

Οι φίλοι του Γιωργάκη...

Όνομα: _____
Ημερομηνία: _____

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΠΗΓΕΣ

Πηγές: Το κανάλι [Youtube](#), η [ιστοσελίδα](#) και το [Facebook](#) του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Για την καφέ αρκούδα

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΚΟΥΔΑ
Αρκούδα ξυπνάει από χειμέριο ύπνο.

Αρκούδα ορεινή: Το 1^ο παιδικό τραγούδι του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, [ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ: 7ος Γρίφος: «ΠΟΙΑ; ΠΟΥ; ΠΩΣ;» – Η Αρκούδα – ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ](#) στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης:
«Το μυστήριο της μικρής αρκούδας».

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Επεισόδιο: 4
Μία αρκούδα που ψάχνει για φαγητό.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Επεισόδιο: 5
Ένας τεράστιος ηλικιωμένος αρκούδος ψάχνει για... πρωινό

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Επεισόδιο: 13 Μαμά αρκούδα με τα δύο μικρά

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Επεισόδιο: 17 Ο χορός της αρκούδας!

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΠΗΓΕΣ

Κέντρο Προστασίας Αρκούδας

Οι πρώτες βόλτες στο Καταφύγιο

Virtual Tour στο Καταφύγιο της Αρκούδας

Οι φροντιστές πηγαίνουν για τάισμα και οι αρκούδες δεν κρύβουν τη χαρά τους!

Η Κατερίνα κάνει βόλτες στο καταφύγιο

Ο Γιωργάκης τρώει καρότα και άλλες λιχουδιές

Η Μίρα και ο Ντιουκ κάνουν τις πρώτες βόλτες στο Καταφύγιο μετά το χειμέριο λήθαργο.

Παιχνίδια στο χιόνι

Στο πρώτο χιόνι του χειμώνα, οι αρκούδες του καταφυγίου συνηθίζουν να βγαίνουν από τις φωλιές τους και να παίζουν μεταξύ τους

Οι πρώτες βόλτες στο Καταφύγιο

Οι πρώτες βόλτες του Γιώργου μετά το ξύπνημα

Ο Ρέι στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ

Η βουτιά της Τασούλας

Ο Πάτρικ απολαμβάνει τα χιόνια

Ο Ρέι και ο Κούπερ δοκιμάζουν την δύναμή τους

Ο Πάτρικ και η Λουίζα απολαμβάνουν την παρέα της Τζόρτζιας στο Κέντρο Προστασίας της Αρκούδας

Ο Μπούνο «αφήνει» τη μικρή Λουΐζα να κερδίσει!

Η Μίρα απολαμβάνει το μηλαράκι της

Ο Ρέι προσπαθεί να χωρέσει το κεφάλι του μέσα σε ένα κλαδί!

Θεματική: ΑΡΚΟΥΔΑ

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΠΗΓΕΣ

Πρόγραμμα Περίθαλψης και Επανένταξης αρκούδων

Οι πρώτες ημέρες του Θωμά στην περίθαλψη

Ο Θωμάς τρώει κεράσια

Το πρώτο μπάνιο του Θωμά

Η Ζωή πίνει γάλα.

Άγρια Ζωή – TV spot.

Ο Μπράντλεϊ και ο Κούπερ παλεύουν

Ο Μπράντλεϊ και ο Κούπερ πίνουν το πρωινό τους γάλα σε χρόνο ρεκόρ!

Επανένταξη 3 ορφανών αρκούδων και 1 λύκου με τη βοήθεια παιδιών

Επιχείρηση επανένταξης 5 ορφανών αρκούδων

Τρία ορφανά αρκουδάκια από Βουλγαρία

Επιχείρηση μεταφοράς δύο ορφανών αρκούδων στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ

Ο Ushko στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ

Ο Ushko μεταφέρεται για εξετάσεις

Ο Ούσκο πριν την τοποθέτηση του ειδικού αμαξιδίου

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Εικονική Ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου»

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Εικονική Ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου»

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν για την προστασία του λύκου και τις σχετικές δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο – Διαδικασία υλοποίησης: Μέσα από μια εικονική ξενάγηση τα παιδιά μεταφέρονται στις Αγραπιδιές Φλώρινας και στο Κέντρο Προστασίας Λύκου του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Παρουσιάζονται οι δράσεις του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ για την αντιμετώπιση της αιχμαλωσίας και την εξασφάλιση της ευζωίας του λύκου. Παράλληλα, τα παιδιά μαθαίνουν για τη βιολογία και την οικολογία του λύκου. Για τη δραστηριότητα, αξιοποιείται η παρουσίαση «Κέντρο Προστασίας Λύκου» και υλοποιείται από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Ο/η παιδαγωγός ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των παιδιών με ερωτήσεις.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Εικονική Ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου»

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Μια ιστορία με λίγα λόγια!»

Η δραστηριότητα αυτή προτείνεται **για παιδιά όλων των τάξεων του Δημοτικού**. Ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να παρατηρήσουν τις εικόνες και να συμπληρώσουν μια λεζάντα. Χαρακτηριστικό της λεζάντας είναι ότι μπορεί σε μια μικρή φράση να συνοψίσει μια ιστορία που κρύβεται πίσω από την εικόνα. Τα παιδιά μπορούν να εμπνευστούν από τα ερεθίσματα και τις γνώσεις που έχουν αποκομίσει από το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος, καθώς κατά την εικονική ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στοιχεία από τη ζωή των λύκων που φιλοξενούνται. Επιπλέον, μπορούν να αξιοποιήσουν τη φαντασία τους ή να αντλήσουν πληροφορίες από την [ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ](#) και το υλικό που παρατίθεται παρακάτω. Η δραστηριότητα προτείνεται να υλοποιηθεί είτε ατομικά είτε ομαδικά.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ
www.arcturos.gr

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
«Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα!»

Δραστηριότητα: Μια ιστορία με λίγα λόγια!

Όνομα: _____
Ημερομηνία: _____

Μπορείς να παρατηρήσεις τις εικόνες και να βάλεις μία λεζάντα; Έπειτα, μπορείς με δικά σου λόγια να διαλέξεις 3 από αυτές και να αφηγηθείς μια μικρή ιστορία...

τασμανόσκυλο vs. λύκος

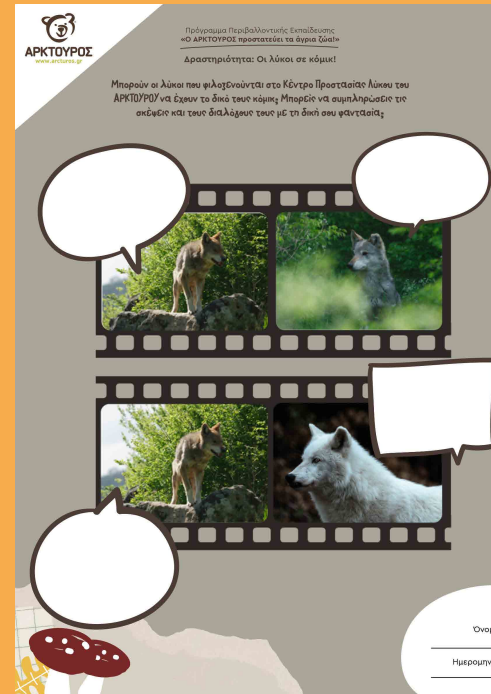

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Εικονική Ξενάγηση στο Κέντρο Προστασίας Λύκου»

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Οι λύκοι σε κόμικ!»

Η δραστηριότητα προτείνεται **για παιδιά όλων των τάξεων του Δημοτικού**. Τα κόμικ είναι αγαπημένη δραστηριότητα των παιδιών όλων των ηλικιών. Ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να παρατηρήσουν τις εικόνες και να δημιουργήσουν διαλόγους ή να γράψουν κάποιες σκέψεις των λύκων.

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Συνέντευξη με έναν λύκο»

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Συνέντευξη με έναν λύκο»

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν για τη βιολογία και την οικολογία του λύκου.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο – Διαδικασία υλοποίησης: Ο/η παιδαγωγός παρουσιάζει το παιδάκι του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ, το οποίο εντοπίζει τον λύκο και του ζητά να του πάρει μια συνέντευξη. Ο λύκος στην αρχή τον αποφεύγει, γιατί ως άγριο ζώο που είναι, του λέει πως δεν μιλάει στους ανθρώπους. Αλλάζει, όμως, γνώμη καθώς το παιδάκι τον πείθει λέγοντας του ότι, αν ξέρουμε περισσότερα πράγματα γι' αυτόν, θα μπορούμε να τον προστατέψουμε καλύτερα και να μην τον θεωρούμε τον «κακό» των παραμυθιών. Για τη δραστηριότητα, αξιοποιείται η παρουσίαση «Συνέντευξη με έναν λύκο» και υλοποιείται από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ. Ο/η παιδαγωγός μπαίνει στον ρόλο του παιδιού και του λύκου με μίμηση και παραστατικότητα και, στο τέλος, ενθαρρύνει την ενεργό εμπλοκή των παιδιών με ερωτήσεις.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Συνέντευξη με έναν λύκο»

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Συνέντευξη με έναν λύκο!»

Ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να φανταστούν μια δική τους συνάντηση με τον λύκο από το Κέντρο Προστασίας Λύκου του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ και να γράψουν τις ερωτήσεις που θα του έκαναν αλλά και τις απαντήσεις του λύκου με σκοπό να δημοσιευτεί στο blog του σχολείου. Η δραστηριότητα προτείνεται **για παιδιά Γ΄- ΣΤ΄ Δημοτικού** και απαιτείται να δοθούν ορισμένες οδηγίες από τον/την εκπαιδευτικό για τις κειμενικές συμβάσεις μιας γραπτής συνέντευξης, π.χ. τη χρήση παύλας (-) για την ένδειξη εναλλαγής των προσώπων.

 Πρόγραμμα Περιβάλλοντος και Γεωγραφίας
«Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα»

Δραστηριότητα: Συνέντευξη με έναν λύκο!

Κατάφερε κι εσύ να κάνεις μια αποκλειστική συνέντευξη με έναν λύκο από το Κέντρο Προστασίας Λύκου του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ! Μπορείς να βράνεις τις ερωτήσεις που του θέλεις και τις απαντήσεις που σου έδωσε, με να δημοσιευτεί στο blog του σχολείου.

Όνομα: _____

Ημερομηνία: _____

Θεματική: ΛΥΚΟΣ
«Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

«Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Στόχος: Οι μαθητές/τριες να πληροφορηθούν για απειλές και μέτρα προστασίας του είδους του λύκου και να ευαισθητοποιηθούν μέσα από την ιστορία της Τζένης.

Για παιδιά: Προσχολικής και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Περιεχόμενο - Διαδικασία υλοποίησης: Ο/η παιδαγωγός παρουσιάζει την περίπτωση της Τζένης, ενός λύκου που, όταν ήταν μικρό, βρέθηκε ορφανό και τώρα ζει στο Κέντρο Προστασίας Λύκου στις Αγραπιδιές. Εκεί, ζει μαζί με άλλους λύκους, που είναι πρώην αιχμάλωτοι ή λύκοι που δεν μπορούν να ζήσουν στη φύση. Η Τζένη, όπως και οι άλλοι λύκοι, διασώθηκαν από τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ. Ο/η παιδαγωγός αφηγείται την ιστορία και ταυτόχρονα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση ως προς το πώς πρέπει να φερόμαστε στα ζώα αλλά και σε κάθε πλάσμα που έχει την ανάγκη της ανθρώπινης παρέμβασης για την επιβίωσή του. Για τη δραστηριότητα αξιοποιείται η παρουσίαση «Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» και υλοποιείται από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ ή από τον/την εκπαιδευτικό ως επέκταση στην τάξη.

Διάρκεια: 15 λεπτά

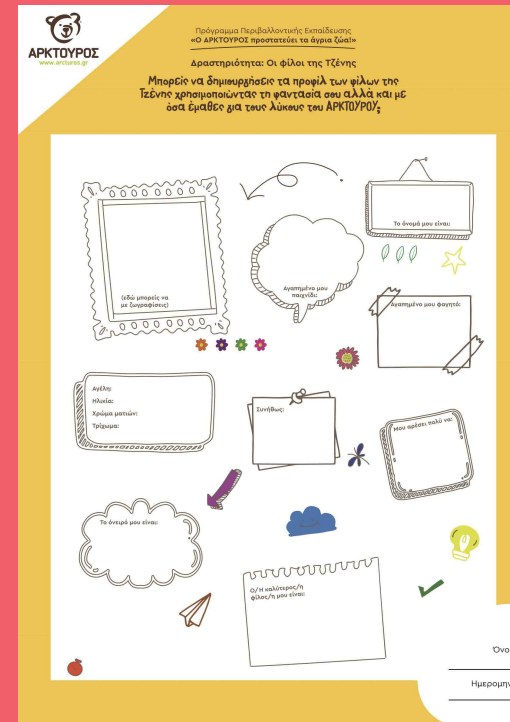

Θεματική: ΛΥΚΟΣ
«Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Συνοδευτική δραστηριότητα:
«Οι φίλοι της Τζένης»

Η δραστηριότητα προτείνεται για παιδιά **Νηπιαγωγείου και Α΄- Γ΄ Δημοτικού**. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει το υλικό του εκπαιδευτικού προγράμματος, αλλά και επιπλέον υλικό που μπορεί να βρει στην **ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ** και στις πηγές παρακάτω. Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν είτε ατομικά είτε ομαδικά.

Σε παιδιά που δεν έχουν αναπτύξει ακόμα δεξιότητες γραφής, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει τη δραστηριότητα σε ομαδική, ώστε να υποστηρίξει τη γραφή. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν και τη φαντασία τους, για να δημιουργήσουν ένα (ή πολλά) προφίλ των φίλων της Τζένης, συμπληρώνοντας τα πλαίσια με τις πληροφορίες που ζητούνται.

Θεματική: ΛΥΚΟΣ «Η Τζένη του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ»

Συνοδευτική δραστηριότητα: «Οι φίλοι της Τζένης και οι ιστορίες τους»

Η δραστηριότητα προτείνεται **για παιδιά Δ΄-ΣΤ΄ Δημοτικού**. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει όλα τα υλικά του εκπαιδευτικού προγράμματος, αλλά και επιπλέον υλικό από την **ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ**. Τα παιδιά μπορούν να εργαστούν είτε ατομικά είτε ομαδικά, να κάνουν τα ίδια αναζήτηση στοιχείων στην ιστοσελίδα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ και στις πηγές παρακάτω για τις ζωές των φιλοξενούμενων λύκων στο Κέντρο Προστασίας Λύκου, ακόμα και να χρησιμοποιήσουν τη φαντασία τους, ώστε να δημιουργήσουν τις ιστορίες ζωής των φίλων της Τζένης.

 Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
 «Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ προστατεύει τα άγρια ζώα»

Δραστηριότητα: Οι φίλοι της Τζένης και οι ιστορίες τους

Μπορείς να δημιουργήσεις τις ιστορίες των φίλων της Τζένης χρησιμοποιώντας τη φαντασία σου αλλά και με όσα έμαθες για τους λύκους του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ;

Οι ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν:
 Ποια ηλικία έχει έχει φίλους/ές; Τι τους αρέσει να κάνουν μαζί;
 Πώς βρέθηκαν στο Κέντρο Προστασίας Λύκου του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ;
 Ποιο είναι το αγαπημένο του/της παιχνίδι; / φαγητό; / μέρος;

Ο Ορφέος είναι ο αναπαυμένος φίλος της Τζένης.....

Ορφέας

οι οι οι οι οι οι οι

Όνομα: _____
 Ημερομηνία: _____

Θεματική: ΛΥΚΟΣ

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΠΗΓΕΣ

Πηγές: Το κανάλι [Youtube](#), η [ιστοσελίδα](#) και το [Facebook](#) του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Για τον λύκο

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΛΥΚΟΣ

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ: 4^{ος} Γρίφος: «Ναι; Με ακούτε;» – Ο λύκος – ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: «Το μυστήριο της μικρής αρκούδας».

Οικολογία του λύκου: Οριοθέτηση

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟ, Νυχτερινή βόλτα για μία αγέλη λύκων

Κέντρο Προστασίας Λύκου ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ

Μία από τις λύκαινες που ήρθαν στον ΑΡΚΤΟΥΡΟ από την Ιταλία

Live Tour στο Καταφύγιο του Λύκου

Ο Ορφέας και η Τζένη σε νυχτερινά παιχνίδια

Ο Όλαφ και η Άννα κρύβονται μέσα στους θάμνους

Όταν επιτέλους πέφτει το πρώτο χιόνι...

Ο Ντιέγκο και η Σύλβα δεν φαίνεται να επηρεάζονται από το κρύο και το χιόνι

Πρόγραμμα Περίθαλψης και Επανένταξης λύκων

Ο Σκαρ, ο Σίμπα και η Λίνα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – Ψηφιακές Πηγές

ANIMALIA, [BROWN BEAR](#)

ANIMALIA, [GREY WOLF](#)

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ (2012). *Η καφέ αρκούδα στην Ελλάδα*. Επιμ. Αλέξανδρος Καραμανλίδης. Εκδόσεις ΚΟΑΝ.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, [Εθνικό Μητρώο Αρκούδας](#).

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ (2018). *Το μυστήριο της μικρής αρκούδας*. Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, [ΑΡΚΟΥΔΑ](#), [ΛΥΚΟΣ](#).

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, [Ο ΛΥΚΟΣ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ](#), Συντον. Χαρούλα Κρομιάδου. Ιστότοπος με ερευνητικές εργασίες για τον λύκο στους μύθους, τα παραμύθια και τους πολιτισμούς.

Δικτυακός τόπος ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΙΟΤΗΤΑ, [4η έκθεση: Έντυπα αναφοράς και χάρτες Θηλαστικών](#): Report on the main results of the surveillance under Article 11 for Annex II, IV and V species (Annex B), [Canis Lupus](#).

Δικτυακός τόπος ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΙΟΤΗΤΑ, [4η έκθεση: Έντυπα αναφοράς και χάρτες Θηλαστικών](#): Report on the main results of the surveillance under Article 11 for Annex II, IV and V species (Annex B), [Ursus arctos](#).

Ηλιόπουλος, Γιώργος (2018). *Η κατάσταση διατήρησης του λύκου στην Ελλάδα, ζητήματα σύγκρουσης και τρόποι αντιμετώπισης*, σ.78. Καλλιστώ Π.Ο

IUCN Red List, [The brown bear](#)

IUCN Red List, [The Wolf](#)

ΙΕΠ (2022). ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΙΣ Α', Β', Γ', Δ' ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία: Μορφές και Θέματα της Αρχαίας Ελληνικής Μυθολογίας, [Καλλιστώ](#).

Karamanlidis, A.A., de Gabriel Hernando, M., Krambokoukis, L. and Gimenez, O. (2015). "[Evidence of a large carnivore population recovery: counting bears in Greece](#)", *Journal for Nature Conservation*, 27, pp.10–17.

Karamanlidis, A. A., Czarnomska, S.D., Kopatz, A., Georgiadis, L., Jedrzejewska, B. (2016) "[Wolf population genetics at the south-eastern edge of their European range](#)", *Mammalian Biology*, 81, 506–510.

Karamanlidis, A.A., de Gabriel Hernando, M., Georgiadis, L. and Kusak, J. (2017). "[Activity, movement, home range and habitat use of an adult grey wolf in a Mediterranean landscape of northern Greece](#)", *Mammalia*, 81(1), pp.95–99.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – Ψηφιακές Πηγές

Karamanlidis AA, Kopatz A, Skrbinšek T, Zaccaroni A. (2023). "Conservation status of brown bears in Greece: The "Hellenic Bear Register – Phase II". International Bear News, 32(1):15–16.

Κρομυάδου, Χαρούλα (2012). «Τα βήματα του Λύκου στην Ιστορία αλλά και στη Μυθολογία» στο Όταν την προβιά τη φοράει η Κοκκινοσκουφίτσα, Λευτέρης, Χ. Θεοδωρακόπουλος.

Κρομυάδου, Χαρούλα (2020). «Το μυστήριο της μικρής αρκούδας». Διαδραστικό πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ» στα Πρακτικά του 8^{ου} Συνεδρίου της ΠΕΕΚΠΕ Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με στόχο την Αειφορία στην εποχή της κλιματικής αλλαγής, 156–162.

Λυδάκη Α., Άννα & Γιάννης Ν. Μπασκόζος (επιμ.) (2011). Περί ζώων. Με λογική και συναίσθημα. Συλλογικό Έργο. Αθήνα: Ψυχογιός.

Mech, L. & L. Boitani (2003). *Wolves Behavior, Ecology and Conservation*. London: University of Chicago Press Ltd.

Nussbaum, C. Martha (2023). ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ. Η συλλογική μας ευθύνη. Μτφ. Καραμανλίδης Αζαρίας. Εκδόσεις ΚΑΤΟΠΤΡΟ.

Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (UNRIC), ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, 17 ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ.

Τζημούλη, Θ., Στάθη, Ο., Τσιτινίδου, Μ., Καραγιάννης, Χ., Μανωλοπούλου, Ε., Νάνου, Ν., Μπάδα, Δ., Παπαδημητροπούλου, Α., Κίρλας, Μ. & Χ. Κρομυάδου (2010). «Παιδαγωγικό υλικό για τον λύκο: Τα αποτελέσματα της ομάδας του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ 'Ο Λύκος μας Ενώνει'»

(Poster)» στο συνέδριο της ΠΕΕΚΠΕ Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Το Σταυροδρόμι της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη (26–28/11/2010), Ιωάννινα.

ΦΕΚ (2022), Πρόγραμμα Σπουδών Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη" του Νηπιαγωγείου, των Α' – ΣΤ' τάξεων Δημοτικού και των Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου, 6 Ιουνίου 2022, Αρ. Φύλλου 2820.

ΦΕΚ (2023). Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση, 10 Φεβρουαρίου 2023, Αρ. Φύλλου 687.

ΦΕΚ (2023). Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Γεωγραφίας στις Ε' και Στ' τάξεις Δημοτικού Σχολείου, 6 Απριλίου 2023, Αρ. Φύλλου 2259.